

de besprekingen in het kader van het Intergouvernementeel Comité, ingesteld op de Conferentie van Messina, het initiatief genomen tot instelling van een Studiesyndicaat voor de bouw van een Europese fabriek voor de afscheiding van uranium-isotopen.

De totstandkoming van de statuten van het syndicaat werd aanvankelijk bemoeilijkt door verschil van mening ten aanzien van de bepalingen, welke in de statuten dienden te worden opgenomen, met name wat betreft de stemprocedure, de vestigingsplaats van het syndicaat en de regeling van de inbreng van kennis. Ten slotte werd ten aanzien van alle punten overeenstemming bereikt (zie hierna), waarbij tevens als principe werd aanvaard, dat het syndicaat niet over eigen fondsen zal beschikken en dat slechts die nationale onderzoeken zouden kunnen worden vergoed, die uiteindelijk in de te stichten fabriek zouden worden toegepast.

Aangezien volgens Nederlandse opvattingen uit de ontworpen bepalingen reeds verplichtingen voor Nederland voortkwamen, werd door de Nederlandse delegatie erop aangedrongen, dat de statuten de vorm van een overeenkomst zouden krijgen. Deze statuten werden op 7 september jl. te Brussel ondertekend voor Nederland door de voorzitter van de Nederlandse delegatie naar de Conferentie voor een Gemeenschappelijke Markt en Euratom. De tekst werd gepubliceerd in *Trb.* 1957, 26.

De statuten voorzien in de instelling van een Uitvoerend Comité, waarin de regeringsvertegenwoordigers ieder één stem kunnen uitbrengen (artikel 4). Alle beslissingen van dit comité, dat in de regel te Parijs zal vergaderen, worden met eenparigheid van de uitgebrachte stemmen genomen (artikel 8).

Het Comité heeft tot taak de verschillende technische gegevens betreffende isotopenscheiding, die aan de leden-landen vrijelijk ter beschikking staan of komen, te ontvangen en een studie te maken van de bruikbare procédés. Het zal voorts het onderzoek ter zake in de leden-landen coördineren en de mogelijkheden nagaan om uiteindelijk tot de stichting van een Europese fabriek te komen. Indien dit onderzoek gunstig uitvalt, zal het syndicaat de aldus verkregen resultaten overdragen aan de organisatie, die ten slotte zal worden belast met de bouw en de exploitatie van de fabriek. Een en ander betekent niet, dat de Nederlandse Regering reeds gebonden zal zijn om in de financiering van de uiteindelijke bouw van een dergelijke fabriek deel te nemen.

Behalve de 6 landen, die de overeenkomst hebben ondertekend, kunnen ook andere landen, op hun verzoek en met goedkeuring van de reeds deelnemende landen, tot het syndicaat toetreden (artikel 12). Er is verder voorzien in een „geassocieerd lidmaatschap” van organen en ondernemingen der deelnemende landen (artikel 3 juncto artikel 5). Deze dienen vrijwillig dezelfde voorwaarden op zich te nemen als de Regeringen en aan bepaalde eisen te voldoen. Of zij hiertoe bereid en in staat zijn, staat ter beoordeling van de Regering, waaronder zij ressorteren. De deelnemende organen en ondernemingen kunnen op verzoek van de vertegenwoordiger van hun land deelnemen aan de activiteiten van het Uitvoerend Comité bij monde van een deskundige, die geen stemrecht bezit. De

gelegenheid tot deelnemen door Nederlandse instellingen en bedrijven wordt onderzocht.

De leden-landen (en de deelnemende organen en ondernemingen) verbinden zich de volgende verplichtingen in acht te nemen (artikel 6):

zij mogen niet zonder toestemming van het Uitvoerend Comité aan derden inlichtingen openbaren, die zij uit hoofde van hun deelneming aan het syndicaat hebben verkregen;

zij moeten aan het syndicaat de inlichtingen en resultaten van onderzoek mededelen, die voor de doelstelling van het syndicaat noodzakelijk zijn en waarover zij vrijelijk kunnen beschikken;

zij dienen aan de organisatie, welke te zijner tijd de fabriek zal bouwen, onherroepelijk en niet exclusieve licenties te verstrekken op alle gepatenteerde uitvindingen, die noodzakelijk zullen zijn voor de bouw van de fabriek (dit laatste ter beoordeling van het Uitvoerend Comité).

Voor de uitvindingen, die worden gebruikt ten behoeve van de te bouwen fabriek, zal een nader vast te stellen vergoeding worden betaald (artikel 10 (a) en (b)). De statuten voorzien in een arbitrageprocedure voor het geval partijen het over de hoogte van de vergoeding niet eens kunnen worden (artikel 10 (c)). Overigens is in de statuten geen kostenberekening voor het syndicaat opgenomen. Deze kosten zullen zich, voor zover is te overzien, beperken tot administratieve uitgaven ten behoeve van het Uitvoerend Comité.

Hoewel de oprichting van het Studiesyndicaat in de eerste plaats moet worden gezien in het kader van de onderhandelingen betreffende de Europese Atoomgemeenschap te Brussel (Euratom), bestaat dit syndicaat in feite geheel zelfstandig. Uiteraard zal, indien tot stichting van een organisatie voor het construeren en exploiteren van een Europese fabriek wordt overgegaan, deze organisatie worden ingepast in het Euratom-kader. Eveneens wordt door de zelfstandigheid van het syndicaat als het ware vooruitgelopen op de mogelijkheid van een eventuele latere band tussen Euratom en een Atoomagentschap der O.E.E.S. De verwachting is namelijk niet ongegrond, dat enkele andere dan de zes K.S.G.-landen onder de bepalingen van de statuten aan de werkzaamheden van het syndicaat zullen deelnemen.

Uit artikel 16 (b) blijkt, dat de voorzieningen van de statuten reeds voorlopig worden toegepast. De werkzaamheden van het Uitvoerend Comité hebben reeds een aanvang genomen.

Omdat juist Nederland heeft aangedrongen op het in de vorm van een overeenkomst vastleggen van de statuten, lijkt het gewenst, dat ook voor wat betreft Nederland de overeenkomst spoedig wordt aanvaard.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

De Minister van Economische Zaken,

J. ZIJLSTRA.